

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris Theologi Architectura Christiana

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

Art. I. Deus Auctor Architecturæ Quosdam sibi caros deligit & designat ad
Architecturam Spiritualem, seu Christianam exercendam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

S E R M O V.

DOTES ARCHITECTI CHRISTIANI.

Ecce, vocari ex nomine Beseleel, & implevi eum sp̄ritu DEI, sapientiâ, & intelligentiâ, & scientiâ in omni opere.

Exodi xxxi. 2. 3.

A R T I C U L U S I.

DEUS AUCTOR ARCHITECTURÆ

Quosdam sibi caros diligit, & designat, ad Architecturam Spiritualem, seu Christianam exercendam.

I ornamenta omnia, quæ decent Sapien-
tiæ cultorem, in unum conferantur, Ar-
chitectum expriment qualem Deus, pro
augustissimâ quadam sua Domo, quam
Tabernaculum fœderis dici voluit, delegit; ut
meritò in Sapientiæ perfecto Amatore desiderem,
quod in Architecto Deus, immò ornatissimum Archi-
tectum esse debere enunciem. Architecti autem do-
tes universas brevi syllabo complexus est DEUS iis ver-
bis, quibus abs se dotatum, ornatumque describit Bese-
lelem & Eoliabum Tabernaculi sui structores. Est is
catalogus Exodi xxxi. Loquutus est Dominus ad Moy-
sen, dicens: *Ecce vocari ex nomine Beseleel filium Uri, filij
Hur, de tribu luda: & implevi eum spiritu DEI (hoc est) Spiri-
tū meo. Loquitur enim DEUS, more Hebræo, de se,
tanquam de aliquo tertio. sequitur: Sapientiâ, & intelli-
gentiâ, & scientiâ, in omni opere (nempe fabrili) ad excogi-
tandum quicquid fabrefieri potest, ex auro, & argento, & ære,
marmore, & gemmis, & diversitate lignorum. Deditq; ei Socum
Ooliab filium Achisamech de tribu Dan. Et in corde omnis
eruditi posui Sapientiâ, ut faciant cuncta, quæ præcipitibi.*

D 3

Qui-

SER.

Quibus verbis Scientiarum Dominum, Architecti mores, peritiam, industriam ceterasq; partes, & ornamenta complexum esse præcipui auctores existimant.

OBSERVAT autem imprimis Clemens Alexandrinus Lib. I. Stromatum. ex ea narratione deduci: omnes artes & Architecturam potissimum, DEVM auctorem agnoscere. *Quod a DEO sit, inquit, qua arte sit. Est sapiens cogitatio, manifestum est, si hanc dictionem adiecerimus: Et locutus est Dominus ad Moysen:* deinde reliqua subiungit, quæ paulo ante recitavimus. Verius id usurpari potest de Christiani hominis sapientia, & Virtute omni, cuius se studiosum profiteretur. Est enim Auctor et fons omnium Deus, ad quem idcirco confugiendum, & supplice præce auxiliium ingenii que facultas postulanda quotidie. *Sapientia Christiana de sursum est, descendens à Patre luminum, quam frustra aliunde expectes.*

ARCHITECTURAM autem singulari quadam ratione amicis suis communicatam, ad profanos etiam transmississe DEVM in comperto est. siquidem post Beselelem, et Ooliabum, Architectonicam à DEO edoctus fuit, ut ceteras omnes artes ingenuas ac scientias, Salomon, quem Architecturæ Principem extitisse atque doctorem, tanto Tabernaculi fabricatoribus præstantiorem, quantum templum Jerosolymitanum Salomonis, magnificentiam & artificium superavit Tabernaculum Mosaicum negare non possumus. Neque solum Græcos atque Romanos accepisse & didicisse, quæ habuerunt in Architecturâ admiratione digna à Salomonis Sapientia, sed prætereà ex Salomonis operibus, signatè verò ex ædificato ab ipso templo optima ædificandi præcepta, tum lectione, tum aliorum relatione accepisse, asserunt probantque Hieronymus Prædicator, & Joannes Baptista Villalpandus, quod cur neget Antonius Possevinus non video. Pa-

rentem

rentem quoque Salomonis eadem Sapienciã Dominus instruxerat qui filio quoque fuit magister. Nam cum David accepisset schemata & descriptionem universam Templi ædificandi, ipse deinde illa tradidit filio. libro I. Paralip. xxviii *Elegit te (David) Dominus ut ædificares Domum sanctuarii: confortare, & perfice. Dedit autem David Salomoni filio suo descriptionem.*

ARTICVLVS II.

DEUS SCIENTIARUM DOMINUS

Architectura Sacra instruit eos, quos vocat ex nomine

EXEMPLVM habemus in Beseleel. Ecce, inquit, vocavi ex nomine Beseleel. Quod explicans Glossa, His verbis, inquit, paterna DEI erga hominem illum voluntas exprimitur, plena humanitatis & pietatis. Itaque qui DEO cari in paucis, qui Numini peculiariter grati, qui eidem familiares, spiritali divinaque Architectonica implentur à Domino. Hæc enim et ejus generis plura significat loquutio illa, *Vocare, aut nosse ex nomine.* Sic Moyses magna erga DEUM fiduciã dicebat ad Dominum: *Præcipis, ut educam populum istum: & non indicas mihi quem missurus es mecum: præsertim, cum dixeris mihi: Novi te ex nomine, & invenisti gratiam coram me,* Exodi xxxiii. 12. Ubi particula, *Et,* est causalis, quàm rectè resolvas hoc modo, *id est, vel quia invenisti gratiam coram me.* Cui deinde ipse Dominus: *Invenisti gratiam coram me, & te ipsum, novi ex nomine: hoc est, es mihi gratosus.* Chaldæus, *Vocavi te ex nomine: sensus est, te compellare nomine tuo sum solitus.* Quemadmodum bonus Pastor ajebat se proprias oves *vocare nominatim* Joannis x.

LXXII. Interpretes ita phrasim illam exponunt *ὁ ἰδὼς ἅπαντας: novi te præter omnes: q̄ est idē ac melius te novi cæteris plus, gratia vales apud me, quã ceteri: At nonne*